

Шановні студенти гр. П-31, 32 ! Заняття буде проходити на платформі Google meet (посилання на конференцію буде надіслано в ваші групи в Вайбері в режимі реального часу). Рекомендую Вам мати перед собою Кримінальні кодекси .

Лекція № 5

Тема : Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень

План:

1. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень.
2. Відмінність між повторністю кримінальних правопорушень та продовжуваними кримінальними правопорушеннями .
3. Поняття сукупності кримінальних правопорушень.
4. Ідеальна і реальна сукупність кримінальних правопорушень.

Самостійна робота № 5

1. Поняття «рецидив кримінальних правопорушень». – ст. 34 ККУ.
2. Рецидив тотожних кримінальних правопорушень (спеціальний рецидив)

Шановні студенти, рекомендую переглянути аудіолекції за цією темою за наступними посиланнями:

- https://www.youtube.com/watch?v=wiKb_fiEij0 – аудіолекція к.ю.н, доц. Є. В. Шевченко «Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень»
- <https://www.youtube.com/watch?v=E3Ar2OL8h6g&t=1260s> аудіолекція к.ю.н., доц. Пономаренко Ю. А. «Повторність, сукупність та рецидив кримінальному правопорушенням»

<https://www.youtube.com/watch?v=FxLgp25NpR8> – кримінальна практика - рецидив кримінальних правопорушень

Література:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. М.І. Мельник, М.І. Хавронюк. - Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – К., 2016. <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/uk/81-uky/1694-16.html>

3. М.І. Мельник, В. А. Клименко – Кримінальне право України Загальна частина. – Київ Юридична думка, 2018.

4. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ ОСОБЛИВА ЧАСТИНА Підручник За редакцією професорів В. В. Сташиса, В. Я. Тація – Х, Право, 2010
http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI-2010/UgolovPravoOsob.pdf

5. http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI-2010/UgolovPravoZag.pdf

6. <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1685/1/Osnovna%20chastyna.pdf>

1. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень

Рекомендую переглянути відео https://www.youtube.com/watch?v=ZPPTe_wCC70 -

Інформаційно - методичні матеріали на тему "Особливості застосування оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення"

Ч. 1 ст. 32 вказується, що повторністю кримінальних правопорушень визнається вчинення двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених однією і тією самою статтею або частиною статті Особливої частини КК.

У ч. 3 цієї ж статті законодавець визнає повторним вчинення двох або більш кримінальних правопорушень і у випадках, передбачених різними статтями, якщо це прямо встановлено в Особливій частині КК.

Ознаки повторності:

а) особою (групою осіб) вчинено два або більше самостійних одиничних кримінальних правопорушень. Конкретизуючи це положення, примітка до ст. 185, наприклад, вказує, що крадіжка чужого майна визнається повторною, якщо вона була вчинена після будь-якого посягання, пов'язаного із заволодінням майном. Тим самим закон встановлює, що повторним вважається вчинення кримінальних правопорушень, хоча б удруге, причому має на увазі одиничні самостійні кримінальні правопорушення (викрадення шляхом крадіжки або вимагання тощо).

Для поняття повторності не має значення, були (обидва або більше кримінальних правопорушень) закінченими, чи одне з них було лише готуванням до кримінального правопорушення або замахом на нього, а також форми співучасті (у перший раз мало місце кримінальне правопорушення, вчинене за попередньою змовою групою осіб, а в другому – співучасть із розподілом ролей) і роль, що виконував співучасник у кримінальному правопорушенні, яке утворювало собою повторність: в одному випадку він міг бути виконавцем, а в іншому – пособником тощо.

б) одиничні кримінальні правопорушення, що утворюють повторність, вчинюються неодноразово, тобто віддалені один від одного певним проміжком часу. Наприклад, першою вчиняється крадіжка, потім шахрайство, або послідовно дві крадіжки тощо.

в) для повторності не має значення, була або ні особа засуджена за раніше вчинене нею кримінальне правопорушення. І дійсно, якщо звернути ся до статей КК, в яких передбачається повторність, то в жодній із них не сказано, що особа повинна або, навпаки, не повинна бути засуджена за раніше вчинене кримінальне правопорушення. Скрізь у цих статтях (наприклад, ч. 2 ст. 152, ч. 2 ст. 185) вказується на вчинення

кримінального правопорушення повторно без будь-яких обмежень. Таким чином, повторність має місце як у випадках, коли за перший із вчинених кримінальних правопорушень особа не була засуджена, так і у випадках, коли нове кримінальне правопорушення було вчинено після засудження за перше.

г) повторність виключається, якщо за раніше вчинене кримінальне правопорушення особа була звільнена від кримінальної відповідальності, закінчилися строки давності, або на це кримінальне правопорушення поширилася амністія чи за нього була погашена або знята судимість.

В усіх таких випадках раніше вчинене кримінальне правопорушення визнається юридично нікчемним, про нього немов би забувають. Саме це положення прямо зафіксовано в ч. 4 ст. 32, де сказано, що «повторність відсутня, якщо за раніше вчинений злочин особу було звільнено від кримінальної відповідальності за підставами, встановленими законом, або якщо судимість за цей злочин було погашено або знято».

Види повторності:

- ✓ повторність тотожних кримінальних правопорушень (ч. 1 ст. 32) ;
- ✓ повторність однорідних кримінальних правопорушень. (ч. 3 ст. 32).

2. Відмінність між повторністю кримінальних правопорушень та продовжуваними кримінальними правопорушеннями

Повторність, не пов'язана з засудженням за раніше вчинене кримінальне правопорушення, тобто фактична повторність, перебуває у певному співвідношенні з поняттям продовжуваного кримінального правопорушення.

У частині 2 ст. 32 прямо сказано, що повторності, передбаченої ч. 1 цієї статті (тобто повторність тотожних кримінальних правопорушень) немає при вчиненні продовжуваного кримінального правопорушення, який складається з двох або більше тотожних діянь, об'єднаних єдиним злочинним наміром.

Що зближує повторність тотожних кримінальних правопорушень і продовжуване кримінальне правопорушення? І там і тут вчинюється дві або більше дії, що є тотожні, однакові. Крім того, між цими діями є певний проміжок часу. Але що ж відрізняє ці поняття? Це важлива проблема і теорії, і судової практики. Практичне значення цього питання полягає в тому, що при продовжуваному кримінальному правопорушенні виключається повторність, і діяння особи кваліфікується як єдиний злочин, наприклад, за ч. 1 ст. 185 .

Продовжуване кримінальне правопорушення як єдине кримінальне правопорушення характеризується тим, що діяння, які його складають, об'єднані єдиним злочинним наміром, спрямовані до загальної мети. При повторності тотожних кримінальних правопорушень має місце не єдине, єдине кримінальне правопорушення, а їх множинність, де кожне окреме діяння не має з іншими того фактичного зв'язку, який властивий тотожним діянням у продовжуваному кримінальному правопорушенні. При повторності, інакше кажучи, кримінальних правопорушень, що утворюють її, не об'єднані єдністю злочинного наміру і загальною метою їх вчинення. Наприклад, якщо, наприклад, сьогодні вчинено крадіжку з

магазину, завтра з продовольчого лотка, а післязавтра з будинку побуту тощо, вчинене є повторною крадіжкою і кваліфікується за ознакою повторності – за ч. 2 ст. 185.

3. Поняття сукупності кримінальних правопорушень .

Сукупністю кримінальних правопорушень визнається вчинення особою двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями або різними частинами однієї статті Особливої частини цього Кодексу, за жодне з яких її не було засуджено. При цьому не враховуються кримінальні правопорушення, за які особу було звільнено від кримінальної відповідальності за підставами, встановленими законом.

Ознаки сукупності кримінальних правопорушень :

1) учинення особою двох або більшої кількості кримінальних правопорушень , причому кожен із них має характер окремого одиничного кримінального правопорушення.

2) кожне з кримінальних правопорушень, які утворюють сукупність, передбачене самостійною статтею КК, тобто кваліфікується за однією, окремою статтею кримінального закону чи за різними частинами однієї й тієї ж статті КК. Так, якщо винний при вчиненні хуліганства завдав ножем потерпілому тяжке тілесне ушкодження, то має місце сукупність кримінальних правопорушень і вчинене слід кваліфікувати за ч. 4 ст. 296 і за ч. 1 ст. 121 КК.

Таким чином, можна зробити категоричний висновок: кожне із кримінальних правопорушень, які входять у сукупність, підлягає самостійній кваліфікації за відповідною статтею або частиною статті КК. Саме ця вимога сформульована в ч. 2 ст. 33 КК.

3) за жодне з кримінальних правопорушень, яке належить до сукупності, особа не була ще засуджена. Якщо ж нове кримінальне правопорушення вчинено особою після винесення вироку, має місце повторність чи рецидив.

Практичне значення сукупності кримінальних правопорушень полягає в тому, що вона береться до уваги при кваліфікації кримінальних правопорушень призначенні покарання, при вирішенні питання про можливість звільнення від кримінальної відповідальності й покарання.

4. Ідеальна і реальна сукупність кримінальних правопорушень

Ідеальна сукупність наявна, якщо одним діянням особи вчинено два чи більшу кількість кримінальних правопорушень. (*Напр., ідеальну сукупність утворюватимуть дії винного, який під час вчинення розбійного нападу вчиняє умисне вбивство або заподіює тяжкі тілесні ушкодження.*)

Кримінальні правопорушення, які утворюють ідеальну сукупність, мають низку спільних ознак:

- ✓ у них повністю або частково збігається об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення
- ✓ спільний суб'єкт кримінального правопорушення
- ✓ спільною може бути і суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Водночас ідеальна сукупність може мати місце і при вчиненні кримінальних

правопорушень, одне з яких характеризується виною умисною, а інше вчиняється з необережності.

Від одиничного кримінального правопорушення ідеальна сукупність відрізняється тим, що вона спричиняє шкоду щонайменше двом об'єктам (або предметам) кримінально-правової охорони.

Реальна сукупність наявна, якщо винний різними самостійними діями вчиняє два чи більшу кількість кримінальних правопорушень. Отже, за реальної сукупності є дві чи більше дії, кожна з яких є самостійним кримінальним правопорушенням. (напр.. *під час спільного вживання алкогольних напоїв та сварки, що виникла між ними, побив К., спричинивши їй тяжкі тілесні ушкодження, від яких вона померла. Залишивши потерпілу в кухні, У. таємно проник у будинок потерпілої та викрав з нього майно, яке там знаходилося і належало*).

Як правило, діяння, які утворюють реальну сукупність, вчиняються особою послідовно. При цьому не має значення часовий проміжок між їх вчиненням (звичайно, в межах дії строків давності притягнення до кримінальної відповідальності). Реальна сукупність відрізняється від ідеальної часом вчинення кримінальних правопорушень (при ідеальній сукупності час збігається, а при реальній - ні), характеристикою об'єктивної сторони (при ідеальній сукупності має місце в крайньому випадку хоч частковий її збіг, тоді як при реальній сукупності об'єктивні сторони вчинених кримінальних правопорушень не збігаються).

Чинне кримінальне законодавство не містить поділу сукупності кримінальних правопорушень на вказані види — це теоретична конструкція.